

1 WYROK

2 WIMIENIU

2.1 RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

2.2.0.0.0.1 Dnia 24 listopada 2022 roku

Sąd Okręgowy w Poznaniu w IV Wydziale Karnym - Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący: Sędzia SO Małgorzata Ziolecka

Protokolant: apl. sędz. Adrianna Bora

przy udziale Prokuratora Prokuratury Regionalnej Mariusza Orlickiego

po rozpoznaniu w dniu 22 listopada 2022 roku

sprawy **L. D. (D.)**,

oskarżonego o popełnienie przestępstwa z art. 160 § 2 i § 3 k.k.

z powodu apelacji, wniesionych przez dwóch obrońców oskarżonego i pełnomocnika oskarżycieli posiłkowych

od wyroku Sądu Rejonowego w Gostyniu z dnia 19 kwietnia 2022 roku sygnatura akt II K 408/22

I. zmienia zaskarżony wyrok i uchyla orzeczenie o nawiązce, zawarte w punkcie 2,

II. w pozostałym zakresie utrzymuje w mocy zaskarżony wyrok,

III. zasądza od oskarżonego na rzecz Skarbu Państwa zwrot połowy kosztów sądowych za postępowanie odwoławcze, w tym opłatę za II instancję, w łącznej kwocie 1210 złotych, oraz zwalnia oskarżycieli posiłkowych z obowiązku zwrotu Skarbowi Państwa połowy kosztów sądowych, w tym od uiszczenia opłaty za II instancję.

/Małgorzata Ziolecka/

UZASADNIENIE

Na wstępie Sąd Okręgowy zaznacza, że pisemne uzasadnienie wyroku z dnia 24 listopada 2022 roku dotyczyć będzie jedynie apelacji pełnomocnika oskarżycieli posiłkowych i zarzutów w niej zawartych, gdyż pozostałe strony w terminie nie wniosły o sporządzenie uzasadnienia wyroku Sądu Okręgowego.

Formularz UK 2

Sygnatura akt

IV Ka 930/22

Załącznik dołącza się w każdym przypadku. Podać liczbę załączników:	3	
1. CZĘŚĆ WSTĘPNA		

0.11.1. Oznaczenie wyroku sądu pierwszej instancji

Wyrok Sądu Rejonowego w Gostyniu z dnia 19 kwietnia 2022 roku, sygnatura akt II K 408/20

0.11.2. Podmiot wnoszący apelację

oskarżyciel publiczny albo prokurator w sprawie o wydanie wyroku łącznego

pełnomocnik oskarżycieli posiłkowych

oskarżyciel prywatny

dwaj obrońcy

oskarżony albo skazany w sprawie o wydanie wyroku łącznego

inny

0.11.3. Granice zaskarżenia

0.11.3.1. Kierunek i zakres zaskarżenia

na korzyść

na niekorzyść

w części

w całości

#

co do winy

#	co do kary	
#	co do środka karnego lub innego rozstrzygnięcia albo ustalenia	
0.11.3.2. Podniesione zarzuty		
Zaznaczyć zarzuty wskazane przez strony w apelacji		
#	art. 438 pkt 1 k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w zakresie kwalifikacji prawnej czynu przypisanego oskarżonemu	
#	art. 438 pkt 1a k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w innym wypadku niż wskazany w art. 438 pkt 1 k.p.k., chyba że pomimo błędnej podstawy prawnej orzeczenie odpowiada prawu	
#	art. 438 pkt 2 k.p.k. – obraza przepisów postępowania, jeżeli mogła ona mieć wpływ na treść orzeczenia	
#	art. 438 pkt 3 k.p.k. – błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, jeżeli mógł on mieć wpływ na treść tego orzeczenia	
#	art. 438 pkt 4 k.p.k. – rażąca niewspółmierność kary, środka karnego, nawiązki lub niesłusznego zastosowania albo niezastosowania środka zabezpieczającego, przypadku lub innego środka	
#	art. 439 k.p.k.	

#	brak zarzutów	
---	---------------	--

0.11.4. Wnioski

#	uchylenie	#	Zmiana
---	-----------	---	--------

2. Ustalenie faktów w związku z dowodami przeprowadzonymi przez sąd odwoławczy

0.12.1. Ustalenie faktów

0.12.1.1. Fakty uznane za udowodnione

Lp.	Oskarżony	Fakt oraz czyn, do którego fakt się odnosi	Dowód	Numer karty	
XX		XXXXXXXXXXXX	XXXXXXXXXXXX	XXXXXXXXXXXX	XXXXXXXXXX

0.12.1.2. Fakty uznane za nieudowodnione

Lp.	Oskarżony	Fakt oraz czyn, do którego fakt się odnosi	Dowód	Numer karty	
XX	XXXXXX	XXXXXXXXXXXX	XXXXXXXXXXXX	XXXXXXX	

0.12.2. Ocena dowodów

0.12.2.1. Dowody będące podstawą ustalenia faktów

Lp. faktu z pkt 2.1.1	Dowód	Zwięźle o powodach uznania dowodu
XXXXXXXX	XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX	XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

0.12.2.2. Dowody nieuwzględnione przy ustaleniu faktów (dowody, które sąd uznał za niewiarygodne oraz niemające znaczenia dla ustalenia faktów)		
Lp. faktu z pkt 2.1.1 albo 2.1.2	Dowód	Zwięźle o powodach nieuwzględnienia dowodu
XXXXXXXX	XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX	XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

. STANOWISKO SĄDU ODWOŁAWCZEGO WOBEC ZGŁOSZONYCH ZARZUTÓW i wniosków		
Lp.	Zarzut	
	Rażąca niewspółmierność orzeczonej wobec oskarżonego kary grzywny oraz nawiązki, a także brak orzeczenia zakazu wykonywania zawodu lekarza.	# zasadny # częściowo zasadny # niezasadny
Zwięźle o powodach uznania zarzutu za zasadny, częściowo zasadny albo niezasadny		
Niniejsze uzasadnienie zacząć należy od przypomnienia, że składając wniosek o uzasadnienie wyroku sądu odwoławczego, strona lub jej fachowy przedstawiciel, powinni wskazać, czy wniosek o sporządzenie na piśmie i		

doręczenie uzasadnienia wyroku sądu odwoławczego dotyczy całości wyroku, czy też niektórych tylko jego rozstrzygnięć (art. 422 § 2 k.p.k. w związku z art. 457 § 2 k.p.k.). Nie można jednak żądać uzasadnienia wyroku w zakresie szerszym, aniżeli sąd drugiej instancji rozpoznawał sprawę, a więc poza zakresem zaskarżenia i podniesionymi zarzutami. Zakres przedmiotowy i podmiotowy wniosku powinien zatem odpowiadać zakresowi kontroli odwoławczej przeprowadzonej w granicach środka odwoławczego (art. 433 § 1 k.p.k.), chyba że sąd odwoławczy orzekł również w zakresie szerszym z uwagi na treść art. 435, art. 439, art. 440 lub art. 455 k.p.k.

Z treści wniesionej apelacji wynika, że pełnomocnik oskarżycieli posiłkowych nie zakwestionował poczynionych przez Sąd Rejonowy ustaleń faktycznych, ani kwalifikacji prawnej zastosowanej do przypisanego oskarżonemu czynu, natomiast podniósł jedynie zarzut rażącej niewspółmierność orzeczonej wobec oskarżonego kary zasadniczej, nawiązki oraz braku orzeczenia zakazu wykonywania zawodu lekarza. Zatem sformułowanie we wniosku o uzasadnienie tezy, iż pełnomocnik oskarżycieli posiłkowych domaga się uzasadnienia wyroku Sądu Okręgowego z dnia 24 listopada 2022 roku w całości, czyli także w zakresie winy i kary jest bezpodstawne, gdyż wyrok Sądu Rejonowego pełnomocnik oskarżycieli posiłkowych zaskarżył li tylko w zakresie orzeczenia o karze.

Sąd Okręgowy nie dostrzegł podstaw do ingerencji w zaskarżone orzeczenie w zakresie ustaleń faktycznych i zastosowanej

kwalifikacji prawnej, dlatego też rozważania swoje ograniczy li tylko do zarzutu apelacji, to jest zarzutu rażącej niewspółmierności orzeczonej kary grzywny, środka karnego oraz braku orzeczenia zakazu wykonywania zawodu lekarza.

Zarzut ten okazał się niezasadny.

Zarzut niewspółmierności kary, jako zarzut z kategorii ocen, można zasadnie podnosić, gdy kara jakkolwiek mieści się w granicach ustawowego zagrożenia, nie uwzględnia w sposób właściwy zarówno okoliczności popełnienia przestępstwa, jak i osobowości sprawcy, innymi słowy – gdy w społecznym odczuciu jest karą niesprawiedliwą. Niewspółmierność więc zachodzi wówczas, gdy suma zastosowanych kar i innych środków, wymierzona za przypisane przestępstwo, nie odzwierciedla należycie stopnia szkodliwości społecznej czynu i nie uwzględnia celów kary. Trzeba pamiętać, że zgodnie z art. 438 pkt 4 k.p.k. ta niewspółmierność kary musi być „rażąca”. Chodzi tu więc, przy wykazaniu tego zarzutu, nie o każdą różnicę co do wymiaru kary, ale o różnicę ocen tak zasadniczej natury, iż karę dotychczas wymierzoną nazwać można byłoby – również w potocznym znaczeniu tego słowa – za rażąco niewspółmierną, to jest niewspółmierną w stopniu nie dającym się wręcz zaakceptować.

Zatem do uznania zasadności zarzutu opartego na podstawie art. 438 pkt 4 k.p.k. konieczne jest wykazanie przez skarżącego sądowi meriti konkretnych uchybień w zakresie zasad logicznego rozumowania i doświadczenia życiowego przy

ocenie znaczenia ustalonych okoliczności (tak podmiotowych, jak i przedmiotowych), czy też w zakresie nakazu ich kompletnego uwzględnienia – mających, stosownie do brzmienia art. 53 k.k., znaczenie dla wymiaru kary. Samo przeciwstawienie rozstrzygnięciu orzekającego sądu dotyczącego kary wyłącznie odmiennej (krytycznej) oceny tegoż zasadności (co do rodzaju orzeczonej kary, czy jej wymiaru), opartej na subiektywnym przekonaniu – bez odniesienia jej do konkretnych okoliczności niedocenionych, bądź przecenionych, przy wymiarze kary, nie czyni tego rodzaju zarzutu trafny. Rodzaj i rozmiar środków represji karnej należy bowiem do sfery swobodnego uznania sądu, będąc jego oczywistą prerogatywą. Skarżący może, formułując zarzut rażącej niewspółmierności kary, zakwestionować ten wybór lub wysokość sankcji karnej, niemniej jednak będzie to procesowo skuteczne o tyle, o ile zdoła wykazać sądowi meriti konkretne (określone powyżej) uchybienia w tych działaniach, które tę karę ukształtowały. Sąd I instancji ma bowiem ustawowo zagwarantowaną swobodę w ferowaniu wyroku, w tym kształtowaniu wymiaru kary. Rolą zaś sądu odwoławczego w tym zakresie jest kontrola, czy granice swobodnego uznania sędziowskiego, stanowiącego zasadę sądowego wymiaru kary nie zostały przekroczone w rozmiarach nie dających się zaakceptować. Ustawa traktuje jako podstawę odwoławczą tylko taką niewspółmierność kary, która ma charakter rażącej (art. 438 pkt 4 k.p.k.), a która zachodzić może tylko wówczas, gdy na podstawie ujawnionych okoliczności, które powinny mieć zasadniczy wpływ na wymiar kary, można byłoby

przyjąć, iż zachodziłaby wyraźna różnica pomiędzy karą wymierzoną przez Sąd I instancji, a karą, jaką należałoby wymierzyć w instancji odwoławczej w następstwie prawidłowego zastosowania w sprawie dyrektyw wymiaru kary.

O „rażącej niewspółmierności kary” w rozumieniu art. 438 pkt 4 k.p.k. nie można mówić w sytuacji, gdy sąd wymierzając karę uwzględnił wszystkie okoliczności wiążące się z poszczególnymi ustawowymi dyrektywami i wskaźnikami jej wymiaru, czyli wówczas, kiedy granice swobodnego uznania sędziowskiego stanowiącego ustawową, wynikającą z reguł zawartych w art. 53 § 1 k.k., zasadę sądowego wymiaru kary, nie zostały przekroczone w rozmiarach nie dających się utrzymać w kontekście wymagań wynikających z ustawowych dyrektyw determinujących wymiar kary. Uchybienie dyrektywom sądowego wymiaru kary nie dotyczy zatem każdej różnicy w ocenie surowości lub łagodności kary między sądem orzekającym a sądem odwoławczym, lecz jedynie niewspółmierności wyraźnej, oczywistej, widocznej już na pierwszy rzut oka – wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 8 czerwca 2016 roku, sygn. akt II AKa 124/16.

Podkreślić również należy, iż orzekanie o karze ma charakter indywidualny i jest procesem do pewnego stopnia subiektywnym, obejmującym dokonanie wyboru oraz zastosowanie odpowiedniej represji karnej właściwej dla konkretnej sytuacji i konkretnego sprawcy. Z tych powodów zasady i dyrektywy orzekania w przedmiocie kary zawarte

w art. 53 k.k. pozostawiają organowi orzekającemu pewien zakres swobody w procesie jej wymierzania, a granice tej swobody określa wskazana w przepisie art. 438 pkt 4 k.p.k. "rażąca niewspółmierność kary".

Przechodząc od powyższych rozważań do realiów niniejszej sprawy wskazać należy, że z pisemnego uzasadnienia zaskarżonego wyroku wynika, iż Sąd I instancji zastosował zasady wymiaru kary określone w art. 53 k.k. oraz wskazał jakie okoliczności miał na uwadze wymierzając oskarżonemu karę grzywny, które Sąd Okręgowy w pełni podziela (karty 621 – 623 akt). Podkreślić przy tym należy, że Sąd I instancji uwzględnił nie tylko okoliczności łagodzące, ale przede wszystkim okoliczności obciążające, a także, z uwagi na prewencję indywidualną, miał na uwadze, przy wymiarze kary, aby uświadomiła ona oskarżonemu naganność i bezprawność jego zachowania.

Zdaniem Sądu Okręgowego, orzeczona wobec oskarżonego kara zasadnicza grzywny w ilości 120 stawek dziennych, przy ustaleniu wysokości stawki dziennej na kwotę 100 złotych, spełnia założenia, jakie Sąd I instancji miał na uwadze orzekając taką właśnie karę. Sąd Okręgowy podziela bowiem stanowisko Sądu I instancji, iż taka kara spełni cele zapobiegawcze i wychowawcze, które ma osiągnąć w stosunku do oskarżonego, a także potrzeby w zakresie kształtowania świadomości prawnej społeczeństwa.

Sąd Okręgowy nie dopatrył się okoliczności wskazujących na to, że orzeczona kara jest rażąco

niewspółmiernie łagodna, dlatego nie uznał za zasadne zmieniać jej rodzaju czy wymiaru. Podkreślić bowiem należy, że oskarżony, będąc zobowiązany do szczególnej opieki nad pacjentami, został uznany winnym **nieumyślnego** narażenia N. J. (1) na bezpośrednie niebezpieczeństwo utraty życia albo ciężkiego uszczerbku na zdrowiu. Zaś ostateczny skutek nie powinien przesłaniać przyjętej przez Sąd I instancji i nie zakwestionowanej przez oskarżycieli posiłkowych i ich pełnomocnika kwalifikacji prawnej czynu oskarżonego.

Nadto, zdaniem Sądu Okręgowego, dla lekarza utrata, nawet nieumyślna, pacjenta stanowi traumę, która położy się cieniem na jego dalszym życiu, także zawodowym, co skutkować na pewno będzie zwiększeniem pieczy oskarżonego nad każdym nowym pacjentem.

Z tych względów Sąd Okręgowy nie uznał za zasadne pozbawiać oskarżonego prawa do wykonywania zawodu lekarza, uznając nadto iż swoją dalszą pracą w zawodzie oskarżony będzie mógł się zrehabilitować.

Wniosek apelacji pełnomocnika oskarżycieli posiłkowych o wymierzenie oskarżonemu bezwzględnej kary pozbawienia wolności i zakazu wykonywania zawodu lekarza nie jest wyrazem ich dążenia do wymierzenia w niniejszej sprawie kary sprawiedliwej.

Reasumując, Sąd Okręgowy nie znalazł podstaw do ingerencji w orzeczoną w zaskarżonym wyroku karę zasadniczą, uznając ją za właściwie wyważoną i sprawiedliwą, a także nie uznał za zasadne orzeczenie wobec

oskarżonego zakazu wykonywania zawodu lekarza.	
Wniosek	
Wniosek o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez orzeczenie kary bezwzględnego pozbawienia wolności i orzeczenie zakazu wykonywania zawodu lekarza.	# zasadny # częściowo zasadny # niezasadny
Zwięźle o powodach uznania wniosku za zasadny, częściowo zasadny albo niezasadny.	
Z uwagi na niezasadność zarzutu rażącej łagodności kary, wniosek o zaostrzenie kary poprzez orzeczenie bezwzględnej kary pozbawienia wolności jest bezpodstawny, podobnie jak wniosek o orzeczenie zakazu wykonywania zawodu lekarza.	

4. OKOLICZNOŚCI PODLEGAJĄCE UWZGLĘDNIENIU Z URZĘDU	
1.	Sąd Okręgowy z urzędu, mając także na uwadze wniesienie dwóch apelacji na korzyść oskarżonego, dostrzegł konieczność ingerencji w orzeczenie, na podstawie art. 46§2 k.k., nawiązki na rzecz rodziców N. J. (1).
Zwięźle o powodach uwzględnienia okoliczności	
<p>W myśl art. 46 § 1 k.k., w razie skazania sąd może orzec, a na wniosek pokrzywdzonego lub innej osoby uprawnionej orzeka, stosując przepisy prawa cywilnego, obowiązek naprawienia, w całości albo w części, wyrządzonej przestępstwem szkody lub zadośćuczynienia za doznaną krzywdę.</p> <p>Jednak w myśl § 2 powyższego artykułu, jeżeli orzeczenie obowiązku określonego w § 1 jest znacznie utrudnione, sąd może orzec zamiast tego obowiązku</p>	

nawiązkę w wysokości do 200 000 złotych na rzecz pokrzywdzonego, a w razie jego śmierci w wyniku popełnionego przez skazanego przestępstwa nawiązkę na rzecz osoby najbliższej, której sytuacja życiowa wskutek śmierci pokrzywdzonego uległa znacznemu pogorszeniu. W razie gdy ustalono więcej niż jedną taką osobę, nawiązki orzeka się na rzecz każdej z nich.

Zatem podmiotem uprawnionym do nawiązki jest *expressis verbis* pokrzywdzony. Natomiast w razie śmierci pokrzywdzonego, która nastąpiła w wyniku przestępstwa popełnionego przez skazanego, uprawnionymi stają się osoby najbliższe w rozumieniu art. 115 § 11 k.k., ale **tylko te, których sytuacja życiowa wskutek śmierci pokrzywdzonego uległa znacznemu pogorszeniu**. W szczególności osobami uprawnionymi będą osoby zamieszkujące wspólnie ze zmarłym pokrzywdzonym, które były na jego utrzymaniu oraz osoby alimentowane.

W sytuacji gdy nie znajdzie potwierdzenia okoliczność, że doszło do znacznego pogorszenia sytuacji życiowej osoby uprawnionej, sąd nie orzeka nawiązki, a uprawnionym podmiotom pozostaje jedynie droga procesu cywilnego.

Jak wynika z akt sprawy, a nawet z treści apelacji pełnomocnika oskarżycieli posiłkowej, nie zostało w żaden sposób wykazane, aby śmierć niespełna dwuletniej N. J. (1) skutkowałą znacznym pogorszeniem się sytuacji życiowej jej rodziców. Jak wynika z apelacji, argumentem przemawiającym za podwyższeniem nawiązki jest wyłącznie krzywda rodziców i wadliwe postępowanie oskarżonego.

Oczywiście Sąd Okręgowy rozumie, iż śmierć dziecka jest ogromną stratą i tragedią dla jego rodziców, jednak z treści przepisu art. 46 § 2 k.k. wynika, że orzeczenie na podstawie tego przepisu nawiązki na rzecz osób najbliższych zmarłego pokrzywdzonego **jest ściśle związane z pogorszeniem ich sytuacji materialnej na skutek tej śmierci**. To zaś nie zostało w niniejszej sprawie w żaden sposób wykazane.

Z uwagi na powyższe Sąd Okręgowy zmienił zaskarżony wyrok i uchylił orzeczenie o nawiązce, zawarte w punkcie 2.

Oczywiście rozstrzygnięcie to nie pozbawia rodziców N. J. (2) ubiegania się o odszkodowanie i zadośćuczynienie na drodze procesu cywilnego.

Na marginesie, i jest to skierowane do Sądu I instancji, Sąd Okręgowy zwraca uwagę, że w razie gdy ustalono więcej niż jedną osobę, uprawnioną do nawiązki na podstawie art. 46 § 2 k.k., to nawiązki te orzeka się na rzecz każdej z tych osób osobno.	
5. ROZSTRZYGNIĘCIE SĄDU ODWOŁAWCZEGO	
0.15.1. Utrzymanie w mocy wyroku sądu pierwszej instancji	
0.11.	Przedmiot utrzymania w mocy
0.1Zaskarżony wyrok utrzymano w mocy, poza zawartym w punkcie 2 orzeczeniem o nawiązce.	
Zwięźle o powodach utrzymania w mocy	
Niezasadność zarzutów apelacji pełnomocnika oskarżycieli posiłkowych.	
0.15.2. Zmiana wyroku sądu pierwszej instancji	
0.0.11.	Przedmiot i zakres zmiany
0.0.1Zmieniono zaskarżony wyrok i uchylono orzeczenie o nawiązce, zawarte w punkcie 2.	
Zwięźle o powodach zmiany	
Brak podstaw do orzeczenia nawiązki z uwagi na niewykazanie, aby śmierć N. J. (1) skutkowałą znacznym pogorszeniem się sytuacji życiowej (materialnej) jej rodziców.	

0.15.3. Uchylenie wyroku sądu pierwszej instancji	
--	--

